NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.3.1.2025

Pan
Marian Kryszewski
Wójt Gminy Somonino
Urząd Gminy Somonino
Ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/088 Rządowy Program Odbudowy Zabytków

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel. 48587683600, lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Somonino ul. Ceynowy 21 83-314 Somonino (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Kryszewski, Wójt Gminy Somonino, od 7 maja 2024 r.(dalej: „Wójt”) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marian Kowalewski , Wójt Gminy Somonino, od 20 listopada 2018 r. do 7 maja 2024 r. (dalej: „były Wójt”).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 2. Wykorzystanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. – do dnia zakończenia czynności kontrolnych tj. 25 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[1]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Anna Koszykowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LGD/23/2025 z 31 stycznia 2025 r. i nr LGD/73/2025 z 30 maja 2025 r. 2. Beata Smyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LGD/24/2025 z 31 stycznia 2025 r. i nr LGD/74/2025 z 30 maja 2025 r. 3. Joanna Gniewkowska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/31/2025 z 6 lutego 2025 r. (akta kontroli str. 1-19)

[1] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie prawidłowo i rzetelnie sporządzano wnioski o wsparcie ze środków przeznaczonych na realizacje RPOZ, pomimo nieokreślenia zasad naboru wniosków przed złożeniem przez Gminę wniosków o dotację do BGK oraz zasad przyznawania środków z RPOZ.

Nabór i ocena wniosków była prowadzona przez pracowników Referatu Rozwoju i Promocji. Wyznaczeni pracownicy dysponowali wiedzą i kompetencjami niezbędnymi do skutecznej realizacji tych zadań, złożyli pisemne oświadczenia o bezstronności i braku powiązań z beneficjentami. Natomiast w Urzędzie nie podano do publicznej wiadomości informacji o obydwu edycjach naboru wniosków o dofinansowanie z Programu. Skutkowało to ograniczeniem możliwości zgłoszenia wszystkim potencjalnym zainteresowanym ubiegającym się o przyznanie dotacji z RPOZ.

Urząd skutecznie pozyskiwał środki z RPOZ zarówno na realizację zadań własnych Gminy, na które Gmina otrzymała z BGK 1083,8 tys. zł, jak również inwestycje podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych posiadających tytuł prawny do zabytku na kwotę 671,0 tys. zł. Uzyskane środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Wyboru wykonawców realizujących zadania własne Gminy wyłoniono zgodnie z przepisami, w sposób zapewniający wybór najkorzystniejszej oferty.

Gmina wykorzystała środki publiczne oraz realizowała zadania zgodnie z postanowieniami RPOZ. Realizacja zadań własnych Gminy została zakończona terminowo, a planowane efekty zostały osiągnięte. Ewidencja księgowa środków uzyskanych z RPOZ była prowadzona na wyodrębnionych kontach analitycznych. Zobowiązania Urzędu były regulowano terminowo.

Udzielenie dotacji beneficjentom zostało poprzedzone przyjęciem przez Radę Gminy Somonino uchwał w sprawie udzielenia dotacji celowej. Trzy zadania w ramach udzielonych beneficjentom dotacji zostały zakończone, a planowane efekty zostały osiągnięte. We wniosku złożonym do Urzędu 10 maja 2024 r., który stanowił integralną część umowy z 11 lipca 2024 r. beneficjent wskazał, że celem inwestycji jest przeznaczenie jednego z pomieszczeń gorzelni na cele społeczne i aby to umożliwić konieczny jest remont dachu i przywrócenie dawnego blasku obiektów. Wójt w ww. umowie nie zawarł postanowień zabezpieczających realizację tego celu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkiem tego dotacja została rozliczona i środki wypłacone beneficjentowi (17 grudnia 2024 r.), pomimo, że wg stanu na dzień 5 marca 2025 r. pomieszczenie nie było wykorzystywane zgodnie z jego deklaracją zawartą we wniosku z 10 maja 2024 r.

Nie w pełni rzetelnie i nie zawsze terminowo Urząd realizował niektóre z obowiązkowych działań informacyjnych dotyczących dofinansowania z budżetu państwa w zakresie realizacji zadań własnych współfinansowanych z RPOZ. Na stronie internetowej i profilu Gminy w internetowym serwisie społecznościowym nieterminowo zamieszczono wymagane informacje o realizowanych inwestycjach wynikające z rozporządzenia. Publikowane

[2] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

informacje nie posiadały wszystkich wymaganych elementów, oraz nie aktualizowano zawartych w nich informacji.

Urząd nie przedkładał informacji i sprawozdań z realizacji zadań dofinansowanych z RPOZ z uwagi na brak wytycznych z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i BGK, w tym zakresie. Terminowo i rzetelnie składał sprawozdania finansowe w zakresie otrzymania i rozliczenia środków z RPOZ.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m. in. na:

- nie określeniu zasad naboru wniosków przed złożeniem przez Gminę wniosków o dotację do BGK oraz zasad przyznawania środków z RPOZ,
- nie podaniu do publicznej wiadomości informacji o możliwości skorzystania z dotacji przez uprawnionych mieszkańców Gminy,
- nie sporządzeniu na lata 2021-2023 gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy na lata 2021-2023,
- nie określeniu organizacji, składu, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac
- nie określeniu zakresu obowiązków dla podinspektor ds. zamówień publicznych i inwestycji,
- nieterminowym zamieszczeniu w BZP ogłoszenia o wykonaniu umowy
- nierzetelnym podaniu danych we wniosku o promesę do BGK,
- nie w pełni rzetelnej i nie zawsze terminowej realizacji niektórych z obowiązkowych działań informacyjnych dotyczących dofinansowania z budżetu państwa w zakresie realizacji zadań własnych współfinansowanych z RPOZ.

Uzasadnienie oceny ogólnej

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[3] kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Ochrony Zabytków (dalej: „RPOZ").

Opis stanu faktycznego

1.1 W okresie objętym kontrolą w Urzędzie obowiązywały kolejne trzy kolejne uchwały Rady Gminy dotyczące zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach, znajdujących się na terenie Gminy wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków[4], wedle których udzielenie dotacji mogło nastąpić na

[3] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

[4] Uchwała nr XXI/203/2020 Rady Gminy Somonino z 26 października 2020 r. w sprawie trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze gminy Somonino (dalej: „Uchwała w sprawie udzielenia dotacji z 26 października 2020

podstawie przyjętego wniosku o udzielenie dotacji, którego wzór stanowił załącznik nr 2 do uchwał Rady Gminy. Procedury zawierały m.in.:

- informacje, że dotacje mogą być udzielane podmiotom posiadającym tytuł prawny do zabytku;
- informację o wysokości dotacji do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, jednak nie więcej niż 80,0 tys. zł (uchwałą nr LVI/532/2023 Rady Gminy Somonino z 27 września 2023 r. podwyższono wysokość dotacji do 100,0 tys. zł);
- terminy składania wniosków[5];
- tryb postępowania z wnioskiem w tym m.in.: zasady oceny pod względem formalnym (w razie stwierdzenia braków wezwanie do uzupełnienia, wniosek nieuzupełniony w wyznaczonym terminie pozostawia się bez rozpatrzenia) z uwzględnieniem kryteriów merytorycznych jakich jak: walory historyczne i/lub kulturowe obiektu; znaczenie prac lub robót dla stanu zabytku, a także w przypadku zabytków nieruchomych – wizerunku gminy;
- obowiązek przedkładania Radzie Gminy projektów uchwał o przyznaniu dotacji w określonej przez siebie wysokości. Zweryfikowane przez Wójta wnioski stanowić miały podstawę do ujęcia planowanych dotacji w uchwale budżetowej gminy (obowiązek wskazano w uchwale o udzielenie dotacji z 27 września 2023 r., uchwałą Rady Gminy Somonino z 24 października 2023 r. uchylono ten obowiązek);
- informacje o sposobie poinformowania o przyznaniu lub odmowie przyznania dotacji (obowiązek wskazano w uchwale o udzielenie dotacji z 27 listopada 2024 r.);

---

r."), uchwała nr LVI/532/2023 Rady Gminy Somonino z 27 września 2023 r. w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków (dalej: „Uchwała w sprawie udzielenia dotacji z 27 września 2023 r."); uchwała nr LVII/547/2023 Rady Gminy Somonino z 24 października 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków; uchwała nr VII/64/2024 Rady Gminy Somonino z 27 listopada 2024 r. w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków (dalej: „Uchwała w sprawie udzielenia dotacji z 27 listopada 2024 r.").

[5] W uchwale w sprawie udzielenia dotacji z 26 października 2020 r. -w roku 2021 w terminie 30 dni, od dnia ogłoszenia niniejszej uchwały w dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego dla prac, które mają zostać wykonane w roku 2021, w roku 2022 i w latach następnych do 30 września dla prac, które mają zostać wykonane w roku następnym po złożeniu wniosku; w uchwale w sprawie udzielenia dotacji z 27 września 2023 r. - w roku 2023 w terminie do 60 dni od dnia ogłoszenia uchwały Rady Gminy w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego[5] dla prac, które mają zostać wykonane w roku 2023 lub 2024, w roku 2024 do 30 września 2024 r. dla prac, które mają zostać wykonane w roku 2024 lub następnym roku po złożeniu wniosku, w latach następnych do 30 września dla prac, które mają zostać wykonane w następnym roku po złożeniu wniosku; W uchwale w sprawie udzielenia dotacji z 27 listopada 2024 r. – w terminie 120 dni od dnia ogłoszenia niniejszej uchwały w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego dla prac, które mają zostać wykonane w roku 2025, w latach następnych do 30 września dla prac, które mają zostać wykonane w następnym roku po złożeniu wniosku.

– zasady przekazania dotacji (wskazano w uchwale o udzielenie dotacji z 27 września 2023 r. i 27 listopada 2024 r.).

Wzór wniosku o dofinansowanie stanowiący załącznik nr 2 do uchwał Rady Gminy[6] przewidywał pozyskanie danych określonych we wzorze wniosku o dofinansowanie stanowiącym załącznik nr 5 do Regulaminu Naboru Wniosków o dofinansowanie BGK.

W sporządzonych przez Wójta projektach uchwał nie określono:

– zasad naboru wniosków przed złożeniem przez Gminę wniosków o dotację do BGK,

– zasad przyznawania środków z RPOZ,

co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

Gmina uczestniczyła w dwóch naborach wniosków. Praktyką stosowaną przez Urząd było w pierwszej kolejności złożenie przez Urząd do BGK wniosków o dofinansowanie z RPOZ na udzielenie dotacji określonej w § 6 ust. 2 załącznika do uchwały nr 232/2022 Rady Ministrów z 23 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Odbudowy Zabytków[7] a następnie przyjmowanie wniosków o udzielenie dotacji od beneficjentów dotacji.

Po wpływie do Urzędu wniosków od beneficjentów o udzielenie dotacji[8] sprawy przekazywane były wyznaczonym pracownikom merytorycznym z Referatu Rozwoju i Promocji, którzy weryfikowali wnioski a w przypadkach, gdy były kompletne przygotowywali projekty uchwał Rady Gminy, które były omawiane na posiedzeniach Rady Gminy. Dane we wnioskach o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków położonych na terenie Gminy Somonino (zgodne z załącznikiem nr 2) były takie same jak w trzech wnioskach[9] o dofinansowanie z RPOZ i jednym wniosku[10] o zmianę inwestycji z RPOZ złożonych do BGK m.in. w zakresie przewidywanych wartości inwestycji i zakresie rzeczowym prac lub robót.

W Urzędzie nie wprowadzono limitów określających liczbę wniosków, które w danym naborze Urząd planował złożyć w imieniu przyszłych beneficjentów dotacji.

W Urzędzie nie podano do publicznej wiadomości informacji o obydwu edycjach naboru wniosków o dofinansowanie z Programu, co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

---

[6] Uchwały Rady Gminy Somonino w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

[7] Dalej: „ Uchwała w sprawie ustanowienia RPOZ".

[8] Załącznik nr 2 (wzór wniosku o udzielenie dotacji) do uchwały w sprawie udzielenia dotacji z 26 października 2020 r., do uchwały do uchwały w sprawie udzielenia dotacji z 27 września 2023 r. do uchwały w sprawie udzielenia dotacji z 27 listopada 2024 r.

[9] Konserwacja feretronów z wizerunkiem Serca Jezusa i Matki Boskiej w Kościele Rzymskokatolickim pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie, remont ogrodzenia cmentarza ewangelickiego w Hopowie, remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu

[10] Konserwacja zabytkowych witraży w Kościele Rzymskokatolickim pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie.

Z wyjaśnień beneficjentów dotacji, którzy otrzymali dotacje wynikało, że informację o możliwości skorzystania z RPOZ otrzymali z Urzędu Gminy Somonino.

Natomiast z informacji otrzymanej od siedmiu (43,8%) z 16 wybranych losowo właścicieli zabytków (16 z 74 podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych) figurujących w gminnej ewidencji zabytków, do których z zapytaniem wystąpił NIK[11], wynikało, że:

- u siedmiu właścicieli zabytki (nieruchomości) wymagają prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
- pięciu nie wiedziało o możliwości skorzystania z dofinansowania z RPOZ oraz, że gdyby mieli wiedzę o możliwości skorzystania ze środków z RPOZ złożyliby taki wniosek,
- jeden uzyskał informację w Urzędzie, że dla budynków, w którym jest w posiadaniu nie przewidziano wsparcia, ponieważ środki przeznaczone były wyłącznie na kościoły,
- pięciu właścicieli uważało, że informację o naborze wniosków do RPOZ Gmina powinna skierować do właścicieli zabytków a dwóch, że taka informacja powinna być ogłoszona na stronie internetowej Gminy.

(akta kontroli str. 47-89, 120-132)

Kwoty planowanych wydatków majątkowych Gminy na realizację zadań współfinansowanych z RPOZ były ujmowane w budżecie Gminy na rok 2024[12] i 2025[13] oraz w Wieloletnich Prognozach Finansowych dla Gminy na lata 2023 - 2025[14].

akta kontroli str. (120-128, 133-158, 911, 615-796)

1.2 W Urzędzie do oceny wniosków nie powoływano komisji i nie sformułowano regulaminu w tym zakresie. Wójt wyjaśnił, że nie powołał komisji ponieważ obowiązek nie wynikał z zapisów w obowiązujących uchwałach Rady Gminy w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji.

---

[11] Pismo na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f, ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli do 16 właścicieli zabytków (wybranych losowo spośród 74 prywatnych właścicieli z gminnej ewidencji zabytków) skierowano pismo o udzielenie informacji.

[12] Uchwała nr LX/573/2023 Rady Gminy Somonino z 20 grudnia 2023 r. w sprawie budżetu Gminy Somonino na 2024 r., Uchwała nr LXIII/593/2024 Rady Gminy z 20 marca 2024 r. w sprawie budżetu Gminy Somonino na 2024 r., Uchwała nr III/28/2024 Rady Gminy Somonino z 10 lipca 2024 r. . w sprawie budżetu Gminy Somonino na 2024 r.

[13] Uchwała nr IX/81/2024 Rady Gminy Somonino z 18 grudnia 2024 r. w sprawie budżetu Gminy Somonino na 2025 r.

[14] Uchwała nr LV/529/2023 Rady Gminy Somonino z 30 sierpnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2023-2045, uchwała nr LVI/536/2023 Rady Gminy Somonino z 27 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2023-2045, Uchwała nr LVII/551/2023 Rady Gminy Somonino z 24 października 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2023-2045, chwała nr LVII/562/2023 Rady Gminy Somonino z 29 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2023-2045, Uchwała nr LIX/569/2023 Rady Gminy Somonino z 20 grudnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2023-2045, uchwała nr LX/572/2023 Rady Gminy Somonino z 20 grudnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2024-2045, uchwała nr IX/80/2024 Rady Gminy Somonino z 18 grudnia 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla gminy Somonino na lata 2025-2045.

Z wyjaśnień byłego Wójta wynikało natomiast, że nie powoływano takich komisji, ponieważ wnioski były omawiane na cotygodniowych tzw. operatywkach oraz na konsultacjach z Radnymi.

W kontrolowanym okresie za analizę składanych wniosków było odpowiedzialnych dwóch pracowników Referatu Rozwoju i Promocji Urzędu, była Kierownik Referatu Rozwoju i Promocji (dalej: „Była Kierownik") i Podinspektor ds. rozwoju gospodarczego i promocji gminy (dalej: „Podinspektor ds. rozwoju gospodarczego"). Obie posiadały doświadczenie w ocenie przedsięwzięć realizowanych ze środków publicznych. Obie w zakresie czynności, posiadały oprócz innych zadań do realizacji m.in.: przygotowywanie i rozliczanie wniosków o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych, prowadzenie spraw dotyczących ochrony zabytków, w tym udzielanie i rozliczanie dotacji z budżetu gminy. Była Kierownik uczestniczyła w jednym szkoleniu i jednym spotkaniu zorganizowanym przez BGK. Z wyjaśnień byłej Kierownik wynikało, że wydarzenia przeprowadził pracownik ds. rozwoju relacji społecznych z Biura Relacji Społecznych BGK. Była Kierownik odpowiedzialna była za dokonanie analizy wniosków trzech beneficjentów dotacji i Podinspektor ds. rozwoju gospodarczego odpowiedzialny była za dokonanie analizy wniosku jednego beneficjenta dotacji. Obie złożyły pisemne oświadczenia o bezstronności i braku powiązań z tymi beneficjentami.

akta kontroli str. (120-128, 133-140, 167-280)

1.3 Urząd w pierwszej kolejności składał do BGK wniosek o dofinansowanie z RPOZ na udzielenie dotacji określonej w § 6 ust. 2 załącznika do uchwały nr 232/2022 Rady Ministrów z 23 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Odbudowy Zabytków[15] a następnie po uzyskaniu promesy wstępnej przyjmował wnioski od podmiotów zewnętrznych o udzielenie dotacji.

W okresie objętym kontrolą Gmina złożyła do BGK 10 wniosków o dofinansowanie z RPOZ w dwóch edycjach[16] na łączną kwotę 3 056,2 tys. zł, z tego:

- pięć, dotyczących podmiotów zewnętrznych na łączną kwotę 1 464,2 tys. zł, złożonych przez:
  - Parafię Rzymskokatolicką pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie na kwotę 80,0 tys. zł na konserwację feretronów[17];
  - Parafię Rzymskokatolicką pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na kwotę 273,0 tys. zł na remont ogrodzenia cmentarza[18];
  - Parafię Rzymskokatolicką pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na kwotę 149,6 tys. zł na konserwację witraży[19];

[15] Dalej: „ Uchwała w sprawie ustanowienia RPOZ".

[16] Ogłoszenie nr 1/2022 o naborze wniosków o dofinansowania z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (rozpoczęcie naboru: 24 listopada 2022 .r, godzina: 12ºº, zakończenie naboru: 31 marca 2023 r., godzina graniczna: 17ºº); Ogłoszenie nr 2/2023 o naborze wniosków o dofinansowania z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (rozpoczęcie naboru: 26.07.2023 r, godzina: 12ºº, zakończenie naboru: 16.08.2023 r., godzina graniczna: 17ºº).

[17] Wniosek z 29 listopada 2023 r. (data wpływu do UG).

[18] Wniosek z 5 grudnia 2023 r. (data wpływu do UG).

[19] Wniosek z 27 marca 2025 r. (data wpływu do UG).

- Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. w Borczu na kwotę 480,8 tys. zł na remont dachu zabytkowej gorzelni[20];
- Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. w Borczu na kwotę 480,8 tys. zł na remont dachu zabytkowej gorzelni (wniosek uzyskał dofinansowanie w drugiej
- edycji);

– pięć, na zadania własne Gminy na łączną kwotę 1 592,0 tys. zł, w tym:
- na remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie na kwotę 240,0 tys. zł;
- na przebudowę świetlicy wiejskiej w Piotrowie na kwotę 499,0 tys. zł;
- na modernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach na kwotę 149,0 tys. zł;
- na remont budynku gospodarczego w Piotrowie na kwotę 352,0 tys. zł;
- na remont budynku gospodarczego w Piotrowie na kwotę 352,0 tys. zł. (wniosek uzyskał dofinansowanie w drugiej edycji).

Wnioski podmiotów zewnętrznych były sporządzane przez osoby reprezentujące podmioty mające tytuł prawny do nieruchomości objętych wnioskami, a wnioski dotyczące inwestycji w zabytki własne Gminy były sporządzane przez pracownika Urzędu posiadającego odpowiednie doświadczenie w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, co opisano w pkt 1.2. wystąpienia.

Osiem z 10 wniosków (w tym: dwa złożone ponownie, w związku z ich niezakwalifikowaniem w pierwszej edycji[21]) przesłanych do BGK zostało ocenione pozytywnie[22].

We wnioskach dotyczących zabytków własnych Gminy wskazywano uzasadnienie dofinansowania określonych inwestycji ze środków RPOZ, przewidywany okres realizacji inwestycji, przewidywany termin zakończenia, przewidywaną wartości inwestycji, deklarowaną kwotę udziału własnego, procentowy udział własny Gminy w realizacji inwestycji oraz kwotę wnioskowanych środków.

Inwestycje w obiekty objęte dofinansowaniem w ramach RPOZ były ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Somonino, natomiast w czasie składania wniosków do BGK nie były ujęte w Gminnym Programie Opieki nad zabytkami Gminy Somonino, ponieważ były Wójt nie sporządził Gminnego Programu opieki nad zabytkami Gminy Somonino na lata 2021-2023, co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

Dopiero Uchwałą Rady Gminy Somonino przyjęty zostały Gminny Program opieki nad zabytkami Gminy nr III/24/2024 z 10 lipca 2024 r. na lata 2024-2027.

Dochody i wydatki majątkowe zaplanowane na realizację zadań Gminy współfinansowanych z RPOZ oraz na udzielenie dotacji ujęte były w wieloletnich prognozach finansowych Gminy Somonino (dalej: „WPF") na lata

[20] Wniosek z 10 maja 2024 r. (data wpływu do UG).

[21] Remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu na kwotę 480,8 tys. zł, remont budynku gospodarczego w Piotrowie na kwotę 352,0 tys. zł (Prt sc z aplikacji BGK , wydruk z 13 lutego 2025 r. – status wniosku - niezakwalifikowany).

[22] Informacja ze strony BGK, Aktualności RPOZ– wyniki naborów: 14 lipca2023 r. i 26 września 2023 r.

2023-2024[23].

Wieloletnią Prognozą Finansową objęto osiem inwestycji na łączną kwotę 2 631,1 tys. zł, z tego:

- remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie - 246,0 tys. zł, ujęty w WPF 30 sierpnia 2023 r.;
- przebudowa świetlicy wiejskiej w Piotrowie – 649,0 tys. zł, ujęta w WPF 30 sierpnia 2023 r.;
- konserwacja feretronów z wizerunkiem Serca Jezusa i Matki Boskiej w Kościele Rzymskokatolickim pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie – 81,8 tys. zł, ujęta w WPF 20 grudnia 2023 r.;
- remont ogrodzenia cmentarza ewangelickiego w Hopowie – 278,6 tys. zł, ujęty w WPF 20 grudnia 2023 r.;
- modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach - 156,1 tys. zł, ujęta w WPF 20 grudnia 2023 r.;
- remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu - 490,6 tys. zł, ujęty w WPF 20 grudnia 2023 r.;
- remont budynku gospodarczego w Piotrowie - 368,0 tys. zł, ujęty w WPF 20 grudnia 2023 r. ;
- konserwacja zabytkowych witraży w Kościele Rzymskokatolickim pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie – 206,5 tys. zł, ujęta w WPF 18 grudnia 2024 r.,– 154,5 tys. zł ujęta 20 grudnia 2024 r.

Z wyjaśnień Wójta wynikało, że inwestycje własne typowano podczas zebrań z kierownictwem Urzędu[24] na cotygodniowych tzw. „operatywkach", w pierwszej kolejności przeprowadzano analizę potrzeb w zakresie zabytków. Na spotkaniach omawiano, które obiekty należące do Gminy znajdowały się w gminnej ewidencji zabytków, potrzeby w zakresie ich modernizacji, posiadania przez Gminę dokumentacji technicznej tych nieruchomości, szacunkowych kosztów zadania inwestycyjnego pod kątem zapewnienia wkładu własnego. Ze spotkań nie sporządzano dokumentacji pisemnej, ponieważ narady nie były protokołowane.

Wartość kosztorysowa inwestycji została ustalana z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i udokumentowana. Kosztorysy inwestorskie na roboty budowlane dotyczące zabytków Gminy zatwierdzane były przez zastępcę Wójta Gminy Somonino w oparciu o m.in. obmiar i uproszczone kalkulacje a w części dotyczącej zabytków beneficjentów

[23] Uchwała nr LV/529/2023 Rady Gminy Somonino z 30 sierpnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2023-2045; Uchwała nr LVI/536/2023 Rady Gminy Somonino z 27 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2023-2045; Uchwała nr LVII/551/2023 Rady Gminy Somonino z 24 października 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2023-2045 Uchwała nr LVIII/562/2023 Rady Gminy Somonino z 29 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2023-2045; Uchwała nr LIX/569/2023 Rady Gminy Somonino z 20 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2023-2045; Uchwała nr LX/572/2023 Rady Gminy Somonino z 20 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2024-2045; Uchwała nr IX/80/2024 Rady Gminy Somonino z 18 grudnia 2024 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Gminy Somonino na lata 2025-2045.

[24] W których uczestniczyli Wójt, jego zastępca, Sekretarz Gminy, Skarbnik Gminy, pracownik merytoryczny ds. zamówień publicznych, pracownicy merytoryczni ds. inwestycji i remontów oraz przedstawiciel referatu rozwoju i promocji

przez trzech beneficjentów dotacji i jedną firmę projektową.

(akta kontroli str. 162-166, 281-352, 363, 365-614, 1021-1351, 2018-2021)

1.4 Wszystkie wnioski rozpatrzono zgodnie z oczekiwaniami – wnioskodawcy nie składali odwołań.

Cztery z pięciu wniosków[25] o dofinansowanie z RPOZ przesłanych do BGK uzyskało wstępną promesę dofinansowania inwestycji z RPOZ. Na tej podstawie do Urzędu złożono cztery wnioski o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków położonych na terenie Gminy Somonino (zgodne z załącznikiem nr 2) na łączną kwotę 983,5 tys. zł.

W pierwszej edycji kwota przyznanych we wstępnej promesie dofinansowania inwestycji z RPOZ, wyniosła 353,0 tys. zł z tego wniosek:

- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie na remont feretronów przyznano kwotę 80,0 tys. zł,
- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na remont ogrodzenia cmentarza przyznano kwotę 273,0 tys. zł.

W drugiej edycji kwota przyznanych we wstępnej promesie dofinansowania inwestycji z RPOZ, wyniosła 630,5 tys. zł z tego wniosek:

- Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. w Borczu na remont dachu zabytkowej gorzelni otrzymano 480,8 tys. zł;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na kwotę 149,6 tys. zł na konserwację witraży[26] (na podstawie wniosku o zmianę zakresu inwestycji).

Badanie ww. wniosków wykazało m.in., że:

- składane były przez Gminę do BGK w okresie obowiązywania pierwszej i drugiej edycji RPOZ;
- składane były do Gminy w terminach wskazanych w uchwale Rady Gminy[27]; jednak po złożeniu wniosku o dofinansowanie z RPOZ do BGK;
- nie prowadzono odrębnej ewidencji wniosków w Urzędzie, ponieważ wnioski były rejestrowane elektronicznie według JRWA o symbolu 4125;
- wnioski były zgodne ze wzorem określonym zał. Nr 2 do uchwały Rady Gminy i zawierały wymagane dane;
- do wniosków dołączano wymagane załączniki (dot. figurowania zabytku w ewidencji zabytków);
- opisane we wnioskach prace przy zabytku wpisywały się w katalog określony w art. 77 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami[28];
- nie zawierały adnotacji dotyczących dat weryfikacji wniosków, (wyznaczony pracownik dokonywał weryfikacji wniosków, ale nie

[25] W tym: dwa złożone ponownie, w związku z ich niezakwalifikowaniem w pierwszej edycji.

[26] Wniosek o zmianę inwestycji z 2 października 2024 r. z „Konserwacja i restauracja wnętrza Kościoła" na „Konserwacja zabytkowych witraży w Kościele".

[27] Uchwała w sprawie udzielenia dotacji z 27 września 2023 r., uchwała w sprawie udzielenia dotacji z 27 listopada 2024 r.

[28] Dz.U. z 2024 r. poz. 1292, dalej: „ustawa oz".

odnotowywał tego faktu na wnioskach);
- na weryfikację wniosków od dnia pozyskania od podmiotów zewnętrznych pierwszych danych do wniosku (nazwy zabytku, zakresu prac do wykonania) do dnia wpływu wniosku do Urzędu upływało od 183 do 494 dni[29]
- na weryfikację wniosków od dnia pozyskania pierwszych danych do wniosku do dnia wpływu wniosku do BGK upływało od 1 do 88 dni[30];
- na weryfikację wniosków od dnia ich wpływu do Urzędu do dnia podjęcia uchwały Rady Gminy w sprawie udzielenia dotacji celowej upływało od 15 do 21 dni[31];
- z uzasadnień wniosków można było ustalić, jakie efekty zostaną osiągnięte, w przypadku gdy zostanie podjęta decyzja o dofinansowaniu zadania;
- BGK udzielał wnioskodawcom wstępnych promes udzielenia dofinansowania z RPOZ (jeden wniosek o dofinansowanie z RPOZ[32] złożony został ponownie w drugiej edycji, w związku z jego niezakwalifikowaniem w pierwszej edycji);
- przed udzieleniem wstępnych promes Urząd nie otrzymywał od BGK komunikatów dot. pozytywnej oceny wniosków.

Z wyjaśnień Wójta wynikało, że nie analizowano sytuacji finansowej podmiotów.

(akta kontroli str. 159-166, 277-280, 1020-1351)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Były i obecny Wójt w przygotowanych projektach uchwał Rady Gminy Somonino dotyczących zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach, znajdujących się na terenie Gminy wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków nie określili:

- zasad naboru wniosków przed złożeniem przez Gminę wniosków o dotację do BGK,
- zasad przyznawania środków z RPOZ,

co skutkowało wyborem wniosków w wyniku nie w pełni powszechnych i transparentnych działań.

Z wyjaśnień byłego Wójta wynikało, że nie posiadał wiedzy o konieczności opracowania procedur naboru i oceny wniosków o dofinasowanie z RPOZ Wymagania dotyczące naboru wniosków były przedstawione w Programie RPOZ. Były Wójt wyjaśnił również, że nie widział potrzeby określenia zasad weryfikowania wniosków przez Gminę, uznał za wystarczające kryteria składania wniosków ustalone przez BGK i oczekiwał poprawnej ich weryfikacji

[29] Feretrony – 282 dni, ogrodzenie cmentarza – 250 dni, dach zabytkowej gorzelni – 494 dni, konserwacja witraży – 183 dni.
[30] Feretrony – 9 dni, ogrodzenie cmentarza – jeden dzień, dach zabytkowej gorzelni – 88 dni, konserwacja witraży – siedem dni.
[31] Feretrony - 21 dni, ogrodzenie cmentarza – 15 dni, dach zabytkowej gorzelni – 17 dni, konserwacja witraży 21 dni.)
[32] Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. w Borczu.

przez BGK.

Z wyjaśnień Wójta wynikało, że nie obowiązywały formalne procedury dot. zasad naboru wniosków z RPOZ i ich ocen, ponieważ nie była znana Gminie podstawa prawna, na podstawie której przystępując do RPOZ miałaby obowiązek przeprowadzić otwarty nabór wniosków a szczegółowe zasady i tryb udzielania dofinansowania z RPOZ również nie określały takiego obowiązku. Ponadto wyjaśnił, że obie edycje RPOZ były medialnie bardzo nagłośnione i nie odmówiono nikomu współpracy w zakresie skorzystania z dofinansowania z RPOZ.
Zdaniem NIK określenie w projektach uchwał powyższych zasad ma istotny wpływ na powszechność i transparentność wyboru wniosków do dofinansowania.

akta kontroli str. (120-128, 133-166)

2. W Urzędzie nie podano do publicznej wiadomości informacji o realizacji obydwu edycji naboru wniosków o dofinansowanie z Programu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkowało to ograniczeniem możliwości zgłoszenia wszystkim potencjalnym zainteresowanym ubiegającym się o przyznanie dotacji z RPOZ.

Była Kierownik wyjaśniła, że Urząd nie informował właścicieli zabytków o możliwości skorzystania z dotacji z RPOZ, nie publikowano ogłoszeń np. na stronie internetowej. Podmioty, które zgłosiły się do Urzędu uzyskały tę wiedzę z innych źródeł.
Z wyjaśnień byłego Wójta wynikało, że Gmina nie skorzystała z możliwości złożenia wniosków o dofinansowanie z RPOZ na większą liczbę zabytków położonych na terenie Gminy Somonino, ponieważ realizowała głównie te projekty, które były własnością Gminy. W przypadku zabytków będących własnością beneficjentów prywatnych, to informacje o dofinansowaniu z RPOZ były powszechne i nie zgłosił się nikt poza beneficjentami, którzy złożyli wnioski.

NIK nie podziela powyższych argumentów, że informacje o dofinansowaniu z RPOZ były powszechne. Ustalono bowiem, że część podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, będących właścicielami zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji, nie wiedziała o możliwości uzyskania dotacji z RPOZ **.**

(akta kontroli str. 47-89, 120-132)

3. Były Wójt nie sporządził na lata 2021-2023 gminnego programu opieki nad zabytkami, co stanowiło naruszenie art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Z wyjaśnień byłego Wójta wynikało, że niesporządzenie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy na lata 2021-2023 wynikało z przeoczenia.
Z wyjaśnień Inspektora ds. Rolnictwa i Ochrony Środowiska pracownika Referatu Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska[33] odpowiedzialnej za przygotowanie projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami oraz za sporządzanie sprawozdań z realizacji opieki nad zabytkami na lata 2021-2023

[33] Poprzednio Referat Inwestycji, Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

wynikało, że brak wykonania aktualizacji Programu był spowodowany nadmiernym obciążeniem innymi złożonymi i czasochłonnymi obowiązkami.

(akta kontroli str. 281-351)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd prawidłowo i rzetelnie sporządzał wnioski o wsparcie ze środków przeznaczonych na realizacje RPOZ. Były i obecny Wójt w projektach uchwał dotyczących zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach, znajdujących się na terenie Gminy wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków nie określili zasad naboru wniosków oraz zasad przyznawania środków z RPOZ.

Nabór i ocena wniosków była prowadzona przez pracowników Referatu Rozwoju i Promocji. Wyznaczeni pracownicy dysponowali wiedzą i kompetencjami niezbędnymi do skutecznej realizacji tych zadań, złożyli pisemne oświadczenia o bezstronności i braku powiązań z beneficjentami. Natomiast w Urzędzie nie podano do publicznej wiadomości informacji o obydwu edycjach naboru wniosków o dofinansowanie z Programu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkowało to ograniczeniem możliwości zgłoszenia wszystkim potencjalnym zainteresowanym ubiegającym się o przyznanie dotacji z RPOZ

Były Wójt nie sporządził na lata 2021-2023 gminnego programu opieki nad zabytkami, co stanowiło naruszenie art. 87 ust. 1 ustawy oz.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków na realizację RPOZ.

Opis stanu faktycznego

2.1 W okresie objętym kontrolą Gmina złożyła do BGK 10 wniosków o dofinansowanie z RPOZ, z których osiem uzyskało promesy wstępne na realizację zadań. Łączna wartość środków przyznanych w promesach wstępnych wyniosła 2223,5 tys. zł, z tego w wartość środków przyznanych w pierwszej edycji wyniosła 1092,0 tys. zł, w drugiej edycji 1131,5 tys. zł.

Na realizację zadań Gmina złożyła osiem wniosków o udzielenie promes, na łączną kwotę 1904,4 tys. zł. Kwoty o które wnioskowano były w siedmiu przypadkach niższe od kwot wynikających z wniosków o dofinansowanie z RPOZ. Różnice wynikały z niższych niż pierwotnie zakładano kosztów robót i prac konserwatorskich w pięciu przypadkach, korekty zakresu inwestycji objętej dofinansowaniem w jednym i zmianie inwestycji w jednym przypadku.

Łączna wartość promes dofinansowania inwestycji z RPOZ w pierwszej edycji wynosiła 877,0 tys. zł i dotyczyła:

- konserwację feretronów wyniosła 53,8 tys. zł[34] (z 80,0 tys. zł przyznanych w promesie wstępnej),
- remontu budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie kwota dofinansowania – 196,5 tys. zł[35] (z 240,0 tys. zł),
- przebudowy budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie – 489,9 tys. zł[36] (z 499,0 tys. zł),
- remontu ogrodzenia cmentarza ewangelickiego w Hopowie – 136,8 tys.

[34] Data wpływu środków do Urzędu: 25 października 2024 r.
[35] Data wpływu środków do Urzędu: 16 sierpnia 2024 r.
[36] Data wpływu środków do Urzędu: 25 października 2024 r.

zł[37] (z 273,0 tys. zł).

Łączna wartość promes dofinansowania inwestycji z RPOZ w drugiej edycji wynosiła 1027,4 tys. zł i dotyczyła:

- remontu budynku gospodarczego w Piotrowie – 254,3 tys. zł[38] (z 352,0 tys. zł przyznanych w promesie wstępnej),
- modernizacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach – 143,1 tys. zł[39] (z 149,0 tys. zł),
- remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu – 480,4 tys. zł[40] (z 480,8 tys. zł).
- konserwacji zabytkowych witraży w Kościele Rzymskokatolickim pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie - 149,6 tys. zł (bez zmiany kwoty).

Wartość środków otrzymanych z BGK na dofinansowanie inwestycji własnych Gminy wyniosła 1083,8 tys. zł, natomiast wartość środków na inwestycje podmiotów z poza sektora finansów publicznych wyniosła 671,0 tys. zł. Umowa na realizację konserwacji zabytkowych witraży w Kościele Rzymskokatolickim pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie została podpisana 12 czerwca 2025 r.

Gmina składając wnioski o udzielenie promes na dotacje do BGK posiadała w trzech przypadkach środki w planach finansowych w kwotach umożliwiających wypłatę dotacji, a w jednym przypadku w dniu złożenia wniosku potwierdziła posiadanie środków na realizację inwestycji w kwocie 270,3 tys. zł, pomimo że w uchwale w sprawie zmiany budżetu Gminy Somonino na 2025 rok obowiązującej w dniu złożenia wniosku figurowała kwota 225,3 tys. zł tj. mniejsza o 45,0 tys.

(akta kontroli str. 1352-1452)

2.2 Z badania realizacji czterech wniosków o dofinansowania z RPOZ na realizację inwestycji gminnych, wynikało że:

- łączna wartość środków dofinansowania z RPOZ wyniosła 1083,9 tys. zł,[41]

[37] Data wpływu środków do Urzędu: 15 październik 2024 r.
[38] Data wpływu środków do Urzędu: 25 października 2024 r.
[39] Data wpływu środków do Urzędu: 25 czerwca 2024 r.
[40] Data wpływu środków do Urzędu: 16 grudnia 2024 r.
[41] W kwocie: 19 sierpnia 2024 r. – 196,6 tys. zł na remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie, 28 października 2024 r. – 489,9 tys. zł na przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie, 18 października 2024 r. – 254,3 tys. zł na remont budynku gospodarczego w Piotrowie, 26 czerwca 2024 r. – 143,0 tys. zł na modernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach.

- środki wydatkowano na cele określone we wnioskach złożonych do BGK,
- Gmina zapewniła i wypłaciła wykonawcom wkład własny w łącznej kwocie 245,6 tys. zł[42],
- poniesione wydatki dotyczyły nieruchomości wpisanych do Gminnego Rejestru Zabytków[43],
- w każdym z czterech realizowanych zadań postępowanie o zamówienie publiczne nastąpiło po uzyskaniu wstępnej promesy z BGK,
- wykonawców trzech zadań wyłoniono w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 2 Ustawy prawo zamówień publicznych[44] i jedno na podstawie zapytania ofertowego[45].
- zadania własne Gminy zostały zrealizowane zgodnie warunkami określonymi w zawartych umowach (i aneksach) w zakresie: terminów, przedmiotu zamówienia i wysokości wynagrodzenia.

Badaniem objęto trzy postępowania[46] o udzielenie zamówienia publicznego, na podstawie przepisów upzp, które wykazały, że:

- wartość zamówienia w postępowaniach na realizację remontu budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie, przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie i remont budynku gospodarczego w Piotrowie, ustalono w terminie określonym w art. 36 ust. 1 ww. upzp i zgodnie z zasadami określonymi w art. 28 i w art. 34 ustalono szacunkową wartość zamówień,
- zamówienia przeprowadzono w trybie art. 275 ust. 2 upzp z fakultatywnymi negocjacjami,
- zgodnie z art. 53 upzp powołano trzy komisje przetargowe,
- nie określono organizacji, składu, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości",
- członkowie komisji złożyli oświadczenia w przedmiocie istnienia/ braku istnienia prawomocnego skazania, które nie zawierały informacji o złożeniu oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (art. 56 ust. 4 upzp).
- opracowano specyfikacje warunków zamówienia (dalej: „SWZ"), zawierające elementy wskazane w art. 281,

[42] W kwocie: 2 sierpnia 2024 r. - 4,2 tys. zł na remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie, 8 października 2024 r. - 203,4 tys. zł na przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie, 16 października 2024 r. - 34,2 tys. zł na remont budynku gospodarczego w Piotrowie, 11 czerwca 2024 r. - 3,8 tys. zł na modernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach.

[43] W Gminnej Ewidencji Zabytków: poz.104 - budynek dawnej szkoły w Starkowej Hucie, poz. 69 - budynek świetlicy wiejskiej w Piotrowie, poz. 68 - budynek gospodarczy w Piotrowie, poz. 91 - budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach.

[44] Dz.U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm, dalej: „upzp".

[45] Zapytanie ofertowe ogłoszone zgodnie z Zarządzeniem nr 18/2021 wójta Gminy Somonino z dnia 10.02.2021 r.

[46] Trzy postępowania o najwyższej wartości wydatków.

- ogłoszenia o zamówieniach, zawierały elementy wymagane art. 272 upzp,
- ogłoszenia o wyniku postępowania, opublikowano w terminie określonym w art. 309, ogłoszenia o wykonaniu umowy na Remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie i Remont budynku gospodarczego w Piotrowie opublikowano w terminie, natomiast ogłoszenie o wykonaniu umowy na Przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie nie zostało opublikowane w terminie wskazanym w art. 448 upzp, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości",
- otwarcie ofert nastąpiło w dniu upływu terminu ich składania zgodnie art. 222 w zw. z art. 266,
- wyboru ofert dokonywano na podstawie kryteriów ocen określonych w SWZ, spośród ofert spełniających wymogi SWZ, zgodnie z art. 239 ust. 1 i 2 w zw. z art. 266,
- z wybranymi wykonawcami zawarto pisemne umowy, z zachowaniem terminu wskazanego w art. 308. Określone w umowach warunki były zgodne z przedstawionymi w wybranej ofercie,
- inwestycje były realizowane zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie,

W wyniku powyższych postępowań z wybranymi wykonawcami zawarte zostały umowy:

- na przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie[47] 11 marca 2024 r. na kwotę 512,5 tys. zł. W trakcie realizacji umowy zawarto dwa aneksy: aneks nr 1 z 26 lipca 2024 r. zwiększający wartość umowy do kwoty 563,7 tys. zł (wzrost o 9%) w wyniku konieczności wykonania robót dodatkowych i zamiennych określonych w protokole konieczności nr 1 z 17 czerwca 2024 r. i protokole konieczności i aneks nr 2 z 11 września 2024 r., którym przedłużono termin realizacji umowy o 14 dni na skutek konieczności wykonania robót dodatkowych i zamiennych,
- na remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie[48], 15 marca 2024 r. na kwotę 163,3 tys. zł,
- na remont budynku gospodarczego w Piotrowie [49] 15 marca 2024 r. na kwotę 211,3 tys. zł. W trakcie realizacji umowy zawarto aneks do umowy nr 1 z 26 lipca 2024 r. zwiększający wartość umowy do kwoty 234,6 tys. zł (wzrost o 9%), w wyniku zaistnienia konieczności wykonania robót dodatkowych i zamiennych określonych protokołem konieczności nr 1 z 18 lipca 2024 r., oraz którym przedłużono termin realizacji umowy o 15 dni na skutek konieczności wykonania robót dodatkowych i zamiennych.

(akta kontroli str. 1453-1838)

Badanie jednego postępowania o udzielanie zamówienia publicznego, którego wartość nie przekroczyła kwoty 130,00 tyś. zł[50] wykazało że:

[47] Umowa nr ZP.272.1.4.2024.JB.
[48] Umowa nr ZP.272.1.5.2024.TG.
[49] Umowa nr ZP.272.1.6.2024.JB.
[50] Realizowany na postawie Zarządzenia nr 18/2021 Wójta Gminy Somonino z dnia 10.02.2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Somonino, których wartość nie przekracza kwoty 130,00 tyś. zł.

- sporządzono kosztorys inwestorski na roboty budowlane, w celu ustalenia wartości szacunkowej zamówienia,
- do trzech wykonawców skierowania zapytania cenowe,
- wyboru wykonawcy dokonano spośród trzech ofert, według kryterium ceny i doświadczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania zawarto z wykonawcą 28 lutego 2024 r. umowę[51], na wykonanie robót budowlanych na modernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach na kwotę 119 tys. zł.

(akta kontroli str. 1839-1894)

Wydatki poniesione na realizację inwestycji gminnych zostały poniesione:

- zgodnie z podpisanymi umowami oraz aneksami z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 i 4 ufp,
- na podstawie prawidłowo wystawionych, opisanych i zatwierdzonych faktur,
- opłacone terminowo,
- prawidłowo zaewidencjonowane (w dziale 921, rozdziale 92120, § 6580) realizowane.

(akta kontroli str. 1958-1981)

W wyniku analizy dokumentacji gminy oraz przeprowadzonych oględzin miejsc realizacji trzech przedsięwzięć[52] stwierdzono, że inwestycje zgłoszone we wnioskach o dofinansowanie z RPOZ zostały prawidłowo zrealizowane i osiągnięto zaplanowane efekty rzeczowe.

(akta kontroli str. 1988-2017)

Gmina zgodnie z przepisami § 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych[53] publikowała na swojej stronie internetowej[54] i na profilu w serwisie społecznościowym Facebook, informacje o realizacji inwestycji współfinansowanych z RPOZ. Informacje dotyczące:

- przebudowy świetlicy wiejskiej w Piotrowie rozpoczętej 18 marca 2024 r. – opublikowano na stronie internetowej gminy 20 lipca 2023 r., 12 stycznia 2024 r., 11 marca 2024 r., 16 października 2024 r., nie zamieszczono informacji o całkowitej wartości zadania i wartości dofinansowania, a w dwóch informacjach publikowanych na Facebooku nie zamieszczono: barwy Rzeczypospolitej Polskiej, wizerunku godła Rzeczypospolitej Polskiej i logo Polski Ład.
- remontu budynku gospodarczego w Piotrowie rozpoczętego 14 czerwca 2024 r., - w informacji opublikowanej na stronie internetowej gminy 18 marca 2024 r., 7 czerwca 2024 r. i 23 października 2024 r. nie

[51] ZP.272.1.2.2024.MM.

[52] Remont budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie, przebudowa budynku świetlicy wiejskiej i remont budynku gospodarczego w Piotrowie.

[53] Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych Dz. U. poz. 953, ze zm., (dalej „Rozporządzenie").

[54] https://somonino.pl

zamieszczono informacji o wartości dofinansowania i nie zaktualizowano całkowitej wartości zadania, a w informacji zamieszczonej na Facebooku nie zamieszczono: barwy Rzeczypospolitej Polskiej, wizerunku godła Rzeczypospolitej Polskiej i logo Polski Ład,

- remontu budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie rozpoczętego 20 kwietnia 2024 r. – w informacji opublikowanej na stronie internetowej gminy 22 lipca 2023 r., 18 marca 2024 r., 6 czerwca 2024 r. i 6 sierpnia 2024 r. nie zaktualizowano wartości dofinansowania, a w informacji opublikowanej na Facebooku nie zamieszczono: barwy Rzeczypospolitej Polskiej, wizerunku godła Rzeczypospolitej Polskiej i logo Polski Ład.
- modernizacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach, gdzie prace rozpoczęto 25 kwietnia 2024 r. – w informacji opublikowanej na stronie 28 lutego 2024 r. i 27 czerwca 2024 r. nie zamieszczono informacji o wartości dofinansowania,

co zostało opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Ponadto w serwisie społecznościowym Facebook nie zamieszczono wymaganych informacji o dofinansowaniu z budżetu państwa realizacji trzech zadań w ramach RPOZ, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości". Gmina publikowała ponadto informacje o realizacji inwestycji w tygodniku lokalnym „Kurier Kaszubski" oraz Kwartalniku Gminy Somonino „NOWINE.

(akta kontroli str. 2233-2261)

2.3 W celu realizacji zadań z RPOZ Rada Gminy Somonino podejmowała uchwały w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków. Rada Gminy uchwaliła cztery uchwały:

- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie w wysokości 278,6 tys. zł na remont ogrodzenia cmentarza ewangelickiego w Hopowie[55],
- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie w kwocie 81,8 tys. zł na konserwacje feretronów z wizerunkiem Serca Jezusa i Matki Boskiej w Kościele pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie[56],
- Polskie Pierze i Puch Sp. z.o.o. w kwocie 490,6 tys. zł na remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu[57],
- Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie w wysokości 225,3 tys. zł na konserwację zabytkowych witraży w kościele p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie[58].

[55] Uchwała nr LIX/567/2023 Rady Gminy Somonino z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków,

[56] Uchwała nr LIX/566/2023 Rady Gminy Somonino z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków,

[57] Uchwała nr II/16/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 27 maja 2024 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z.o.o. na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Wójt przygotował projekty czterech uchwał zmieniających w zakresie zmiany kwoty na poszczególne zadania, które Rada Gminy uchwaliła. Nastąpiło to po wyborze najkorzystniejszych ofert wykonawców oraz otrzymaniu promes dofinansowania inwestycji z RPOZ na cele określone w złożonych wnioskach, z tego:

- na remont ogrodzenia cmentarza ewangelickiego w Hopowie[59] na kwotę 139,6 tys. zł,
- na konserwacje feretronów z wizerunkiem Serca Jezusa i Matki Boskiej w Kościele pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie[60] na kwotę 55,0 tys. zł,
- na remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu[61] na kwotę 490,2 tys. zł,
- na konserwację zabytkowych witraży w kościele p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie[62] na kwotę 270,4 tys. zł.

Powyższe uchwały do dnia zakończenia kontroli tj. do 25 czerwca 2025 r. nie były przedmiotem badania Regionalnej Izby Obrachunkowej.

(akta kontroli str. 2022-2039)

Urząd wydał zaświadczenie[63] o pomocy de minimis na dotację na remont dachu zabytkowej gorzelni w Borczu, która dotyczyła budynku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. W związku ze zmianą wartości dotacji Urząd wydał korektę zaświadczenia[64].

Urząd zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia[65] Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu udzielania dostępu do aplikacji SHRIMP przekazał sprawozdania o udzielonej pomocy Prezesowi UOKiK z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP.

(akta kontroli str. 2040-2047)

---

[58] Uchwała nr XII/111/2025 Rady Gminy Somonino z dnia 16 kwietnia 2025 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków.

[59] Uchwała nr LXIII/592/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków.

[60] Uchwała nr LXIII/591/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

[61] Uchwała nr III/23/2024 Rady Gminy Somonino z dnia 10 lipca 2024 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z.o.o. na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

[62] Uchwała nr XIV/127/2025 Rady Gminy Somonino z dnia 11 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do gminnej ewidencji zabytków.

[63] Zaświadczenie nr SE2.7351.1.2024 o pomocy de minimis z dnia 28 maja 2024 r. o wartości brutto 490,6 tys. zł.

[64] Zaświadczenie nr SE2.7351.2.2024 o pomocy de minimis z dnia 11 lipca 2024 r. o wartości brutto 490,2 tys. zł.

[65] Dz.U. 2019 poz. 2520.

2.4 W okresie objętym kontrolą Urząd zawarł cztery umowy o udzielenie dotacji z RPOZ z beneficjentami, którzy wystąpili z wnioskami na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku na łączną kwotę 955,1 tys. zł, z tego 134,6 tys. zł stanowiły środki wkładu własnego Gminy i 820,5 tys. zł środki z RPOZ. Poszczególne umowy zostały zawarte:

- 21 marca 2024 r. z Parafią Rzymskokatolicką pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie na wykonanie konserwacji feretronów[66] na łączną kwotę 55,0 tys. zł (z tego 1,2 tys. zł wkład własny i 53,8 tys. zł z RPOZ), dodatkowo 27 września 2024 zawarto aneks nr 1 do umowy w zakresie zmiany terminu zakończenia robót i rozliczenia finansowego;
- 22 marca 2024 r. z Parafią Rzymskokatolicką pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na wykonanie remontu ogrodzenia cmentarza ewangelickiego[67] na łączną kwotę 139,6 tys. zł (odpowiednio 2,8 tys. zł i 136,8 tys. zł);
- 11 lipca 2024 r. z Polskim Północnym Pierzem i Puchem Sp. z.o.o. na wykonanie remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu[68] na łączną kwotę 490,2 tys. zł (odpowiednio 9,8 tys. zł i 480,4 tys. zł);
- 12 czerwca 2025 r. z Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie na konserwację zabytkowych witraży[69] na łączną kwotę 270,4 tys. zł (odpowiednio 120,8 tys. zł i 149,6 tys. zł).

W umowach zawartych z beneficjentami dotacji uwzględniono zapisy dotyczące m.in. sposobu:

- ponoszenia i rozliczenie wydatków przez beneficjentów dotacji,
- realizacji obowiązków informacyjnych w tym wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych,
- rozliczenia przekazanych środków
- stosowania zasad obiegu i opisywania dokumentów,
- sprawowania przez Urząd kontroli w zakresie wykonania zadania, w tym wydatkowania przekazanych środków,
- złożenia sprawozdania końcowego z realizacji zadania.

We wniosku złożonym do Urzędu 10 maja 2024 r., który stanowił integralną część umowy z 11 lipca 2024 r. beneficjent wskazał, że celem inwestycji jest przeznaczenie jednego z pomieszczeń gorzelni na cele społeczne i aby to umożliwić konieczny jest remont dachu i przywrócenie dawnego blasku obiektów. Wójt w ww. umowie nie zawarł postanowień zabezpieczających realizację tego celu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkiem tego dotacja została rozliczona i środki wypłacone beneficjentowi (17 grudnia 2024 r.), pomimo, że wg stanu na dzień 5 marca 2025 r. pomieszczenie nie było

[66] Umowa nr ZP.272.2.64.2024.KSz.
[67] Umowa nr ZP.272.2.66.2024.KSz.
[68] Umowa nr ZP.272.2.115.2024.KSz.
[69] Umowa nr ZP.272.2.86.2025.EM.

wykorzystywane zgodnie z jego deklaracją zawartą we wniosku z 10 maja 2024 r., co zostało opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 2050-2069)

Urząd opublikował na swojej stronie internetowej zapytania ofertowe dotyczące czterech zadań objętych umowami dotacji[70].

(akta kontroli str. 2070-2074, 2083-2092, 2130-3133, 2159-2165)

W 2024 r. Gmina po otrzymaniu od beneficjentów dotacji dokumentów potwierdzających wykonanie umowy oraz otrzymaniu środków z BGK przekazywała je na rachunek beneficjenta dotacji:

- na wykonanie remontu ogrodzenia cmentarza ewangelickiego 16 maja kwotę 2,8 tys. zł[71] stanowiącą wkład własny Gminy i 16 października kwotę 136,8 tys. zł środki z RPOZ;
- na wykonanie konserwacji feretronów 16 maja kwotę 1,2 tys. zł[72] i 28 października 53,8 tys. zł;
- na wykonanie na wykonanie remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu 7 sierpnia kwotę 9,8 tys. zł[73] i 17 grudnia 480,4 tys. zł.

We wszystkich przypadkach beneficjenci dostarczyli do Urzędu potwierdzenie wypłaty otrzymanych środków wykonawcom robót.

(akta kontroli str. 2170-2205)

W zakresie weryfikacji obowiązków dotyczących działań informacyjnych określonych w zawartych umowach dotacji, Wójt wyjaśnił że, podczas podpisania umów o dotację beneficjentom dotacji przypominano o obowiązkach promocyjnych w szczególności o umieszczeniu tablicy lub plakatu w miejscu realizacji zadania. Gmina również zapewniła promocję realizowanych przedsięwzięć na swojej stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych, korzystając z własnych kanałów komunikacji, a przypadku beneficjentów dotacji mogłoby to generować dla nich dodatkowe koszty. Ponadto zweryfikowano czy znajdują się na stronie internetowej beneficjenta informacje o pozyskanym dofinansowaniu.

(akta kontroli str. 2381-2386)

W wyniku analizy dokumentacji oraz przeprowadzonych oględzin miejsc realizacji trzech przedsięwzięć[74] stwierdzono, że inwestycje zgłoszone we wnioskach o dofinansowanie z RPOZ zostały prawidłowo zrealizowane i osiągnięto zaplanowane efekty rzeczowe.

(akta kontroli str. 2075-2214, 2376-2377)

---

[70] Opublikowane zapytania ofertowe dotyczyły: 17 stycznia 2024 r. - wykonania remontu ogrodzenia cmentarza ewangelickiego, 18 stycznia 2024 r. - na wykonanie konserwacji feretronów, 28 maja 2024 r. - wykonanie remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu, 17 kwietnia 2024 r. - na konserwację zabytkowych witraży.

[71] Zgodnie z §2 ust. 3 ppkt. a umowy nr ZP.272.2.66.2024.KSz tj. kwota stanowiąca wkład własny gminy przekazywana jest w ciągu 60 dni kalendarzowych od dnia podpisania umowy.

[72] Zgodnie z §2 ust. 3 ppkt. a umowy nr ZP.272.2.64.2024.KSz.

[73] Zgodnie z §2 ust. 3 ppkt. a umowy ZP.272.2.115.2024.KSz.

[74] Wykonanie konserwacji feretronów w kościele Rzymskokatolickim pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie i wykonanie remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu, wykonanie remontu ogrodzenia cmentarza ewangelickiego.

W umowach[75] dotyczących udzielenia dotacji celowej Wójt zobowiązał beneficjentów dotacji realizujących zadanie inwestycyjne objęte dofinansowaniem z Programu do podejmowania działań informacyjnych.

W trakcie oględzin miejsc realizacji trzech przedsięwzięć w zakresie inwestycji opisanych w punkcie 2.2, potwierdzono realizację zamieszczenie trzech tablic informacyjnych wskazanych.

W zakresie prowadzenia działań kontrolnych Urzędu w stosunku do inwestycji realizowanych przez beneficjentów, Wójt wyjaśnił że w trakcie realizacji zadań inwestycyjnych ani po ich zakończeniu Urząd nie przeprowadzał kontroli bezpośrednich u beneficjentów dotacji przyznanych w ramach RPOZ. Beneficjenci zobowiązani byli do złożenia sprawozdań z realizacji zadania, zgodnie z zapisami umów dotacyjnych. Wymagane sprawozdania zostały złożone w terminie i zawierały dokumentację fotograficzną, kopie faktur, protokoły odbioru robót oraz inne załączniki potwierdzające prawidłowe wykonanie prac. Na podstawie złożonych sprawozdań dokonano weryfikacji realizacji inwestycji, która nie wykazała nieprawidłowości. W związku z tym nie było podstaw do przeprowadzania dodatkowych kontroli na miejscu realizacji zadania. Wójt dodał, że beneficjenci dotacji byli w stałym kontakcie z pracownikami Urzędu, zwłaszcza w sytuacjach wątpliwych lub wymagających konsultacji. W przypadku pytań lub trudności na etapie realizacji zadania, beneficjenci często sami zwracali się o pomoc, a pracownicy Urzędu udzielali im wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, co sprzyjało prawidłowej realizacji inwestycji bez konieczności formalnych kontroli terenowych.

(akta kontroli str. 2208-2211, 2376-2377, 2381-2388)

W okresie objętym kontrolą beneficjenci dotacji złożyli sprawozdania z wykorzystania dotacji według wzoru określonego w § 4 ust. 2 załącznika nr 1 do Zarządzenia Wójta Gminy z 12 stycznia 2024 r.[76] (załącznik nr 2 do Zarządzenia Wójta Gminy), w terminach określonych w poszczególnych umowach, czym wypełniono obowiązek wskazany w § 4 ust. 1 tegoż załącznika do Zarządzenia:

- Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie – 13 listopada 2024 r.;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej i Wszystkich Świętych w Goręczynie- 14 listopada 2024 r.;
- Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o. w Borczu – 19 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 2215-2231)

2.5 W okresie objętym kontrolą Urząd złożył do BGK dwa wnioski: jeden o korektę zakresu inwestycji oraz jeden o zmianę inwestycji objętej dofinansowaniem z RPOZ.

---

[75] Umowa nr ZP.272.2.66.2024.KSz z dnia 22 marca 2024 r., Umowa nr ZP.272.2.64.2024.KSz z dnia 21 marca 2024 r., Umowa nr ZP.272.2.115.2024.KSz z dnia 11 lipca 2024 r.

[76] Zarządzenie nr 8/2024 Wójta Gminy Somonino z 12 stycznia 2024 r. w sprawie zasad rozliczania i kontroli dotacji na prace konserwatorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

Wniosek na dofinansowanie z RPOZ z 1 marca 2023 r.[77] w pierwszej edycji Programu na kwotę 80,0 tys. zł dotyczył prac konserwatorskich przy obrazach: Serce Jezusa i Serce Maryi umieszczonych w barokowej ramie feretronu wieku i rokokowy feretron z wizerunkiem Matki Boskiej, oba z XVIII wieku. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków[78] nie uzgodnił zakresu prac konserwatorskich przy obrazach: Serce Jezusa i Serce Maryi. Wniosek o korektę zakresu inwestycji objętej dofinansowaniem z 17 października 2023 r. dotyczył prac konserwatorskich przy dwóch feretronach zgodnie zakresem prac konserwatorskich uzgodnionym z PWKZ.

Wniosek złożony 10 sierpnia 2023 r.[79] w drugiej edycji Programu na kwotę 149,6 tys. zł. dotyczył konserwacji i restauracji wnętrza kościoła p. w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Hopowie. Beneficjent dotacji 19 września 2024 r. zwrócił się do Urzędu z prośbą o zmianę zakresu inwestycji. Przyczyną zmiany była przedłużająca się procedura pozyskania pozwolenia od PWKZ, który warunkował udzielenie pozwolenia przeprowadzeniem badań odkrywkowych ścian, stolarki drzwiowej oraz podestu oraz od ich wyniku uzależnił dalszy zakres prac oraz uzyskanie pozwolenia.

Urząd przekazał 2 października 2024 r. tj. po upływie sześciu dni od powzięcia informacji o potrzebie zmiany wniosek o zmianę inwestycji z RPOZ do BGK. Nowy zakres prac przewidzianych do realizacji obejmował konserwację zabytkowych witraży.

(akta kontroli str. 1029-1054, 1229-1351, 2212-2214)

2.6 Realizacja wszystkich zadań zarówno prowadzonych przez Urząd jak i przez beneficjentów dotacji w ramach RPOZ przebiegała w okresie do 12 miesięcy, a wypłata środków z BGK była jednorazowa.

W postępowaniach przetargowych nie stwierdzono, aby potencjalni wykonawcy formułowali pytania/zgłoszenia, dotyczące możliwości uzyskania wynagrodzenia w jednej transzy po zakończeniu realizacji inwestycji.

(akta kontroli str. 1463-1884, 2378-2380)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina, składając wniosek o udzielenie promesy na dotację do BGK w dniu 3 czerwca 2025 r. potwierdziła posiadanie środków na realizację inwestycji w kwocie 270,3 tys. zł, pomimo że w uchwale w sprawie zmiany budżetu Gminy Somonino na 2025 rok obowiązującej w dniu złożenia wniosku figurowała kwota 225,3 tys. zł tj. mniejsza o 45,0 tys. zł. Powyższe było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 1393-1395, 2366-2375)

Skarbnik wyjaśniła, że Gmina wystąpiła do BGK z wnioskiem o udzielenie promesy na dotację na konserwacje zabytkowych witraży w kościele p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie 3 czerwca 2025 r. oświadczając, że przewidywana kwota dotacji na realizację tego zadania wynosi

[77] Nr wniosku o dofinansowanie RPOZ/2022/3051/ PolskiLad.
[78] Dalej: „PWKZ".
[79] Nr wniosku o dofinansowanie: Edycja2RPOZ/2023/4395/PolskiLad.

270,4 tys. zł oraz deklarując, że planowana data zawarcia umowy o udzielenie dotacji oraz umowy z wykonawcą to 12 czerwca 2025 roku.
Ponadto Skarbnik wyjaśniła, że na etapie wniosku o udzielenie promesy wnioskodawca ma obowiązek złożenia deklaracji udziału wkładu własnego, ale nie ma obowiązku zabezpieczenia go w budżecie. Obowiązek taki nie wynika zarówno z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jak i regulacji wewnętrznych RPOZ. BGK na etapie składania wniosku o promesę nie wymagał dokumentów potwierdzających zabezpieczenia ww. środków w budżecie (np. Uchwały czy Wieloletniej Prognozy Finansowej). Regulamin RPOZ z dnia 26 lipca 2023 roku nie wymagał posiadania wkładu własnego w budżecie na etapie wniosku o promesę - dostateczna była deklaracja. Wkład własny musiał być realny przy realizacji inwestycji, tj. w momencie zawierania umowy na udzielenie dotacji. We wniosku o udzielenie promesy wskazano planowany termin zawarcia umowy o udzielenie dotacji na 12 czerwca 2025 r. W związku z powyższym, mając na uwadze przystąpienie do realizacji zadania z dniem 12 czerwca 2025 r. – zgodnie z deklaracją - podjęto Uchwałę nr XIV/125/2025 w dniu 11 czerwca 2025 r. zabezpieczając środki na udzielenie ww. dotacji w kwocie 270.374,91 zł, z czego promesa stanowi kwotę 149,6 tys. zł, a wkład własny 120,7 tys. zł. Uchwała intencyjna nr XIV/127/2025 na udzielenie dotacji w kwocie 270,4 tys. zł dla Parafii w Hopowie na konserwacje zabytkowych witraży w kościele p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie została podjęta w dniu 11 czerwca 2025 r.
Zaciągnięcie zobowiązania czyli podpisanie umowy na udzielenie dotacji nastąpiło w dniu 12 czerwca 2025 r. nie przekraczając planu przyjętego w budżecie oraz zgodnie z uchwaloną kwotą tj. 270,4 tys. zł.

Wójt wyjaśnił, że zgłoszona we wniosku o udzielenie promesy kwota była wartością wynikającą z posiadanej przez Urząd dokumentacji zadania, tj. złożonego wcześniej przez parafię wniosku o udzielenie dotacji oraz informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty. W dniu złożenia wniosku o wydanie promesy, w uchwale budżetowej Gminy obowiązywała kwota 225,3 tys. zł, która faktycznie była niższa o 45,1 tys. zł od planowanego całkowitego kosztu zadania. Różnica ta wynikała z faktu, że Gmina, złożyła wniosek o promesę równolegle z trwającymi pracami nad dostosowaniem budżetu do pełnego zakresu zadania, co miało zostać skorygowane w kolejnej uchwale budżetowej w dniu 11 czerwca 2025 r. Ponadto dodał, że 3 czerwca 2025 r. pracownik biura rady wysłał komunikat w systemie o dostępności projektów uchwał, aby radni mogli się z nimi zapoznać. Wskazane środki miały zostać uwzględnione i zabezpieczone w budżecie Gminy na sesji Rady Gminy w dniu 11 czerwca 2025 r. Gmina miała świadomość obowiązku zapewnienia pełnego zabezpieczenia finansowego zadania i zobowiązywała się do tego w treści wniosku. Dodatkowo podkreślił, że składając wniosek o promesę, Gmina nie zna dokładnej daty jej wystawienia przez BGK. Przybliżony czas oczekiwania na wystawienie promesy zależy od wielu czynników organizacyjnych po stronie Banku.

(akta kontroli str. 2381-2386, 2393-2397)

W trakcie trwania kontroli, tj. 11 czerwca na sesji Rady Gminy przyjęto Uchwałę nr XIV/125/2025 Rady Gminy Somonino z dnia 11 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany budżetu Gminy Somonino na 2025 r.

2. Były Wójt nie określił organizacji, składu, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie

sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac, co stanowiło naruszenie art. 55 ust. 3 upzp. Ponadto było niezgodne z § 6 ust. 2 zarządzenia w sprawie wprowadzenia „Regulaminu udzielania zamówień publicznych”[80].

(akta kontroli str. 1458-1905)

Były Wójt wyjaśnił, że nie pamięta dlaczego akurat w tym przypadku nie określono regulaminu trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowych w Urzędzie. Prawdopodobnie wynikało to z przeoczenia.

(akta kontroli str. 120-128)

W trakcie trwania kontroli tj. 19 lutego 2025 r. Wójt Gminy Somonino podpisał Zarządzenie w sprawie wprowadzenia „Regulaminu pracy komisji przetargowej”, w którym określono organizację skład, tryb pracy oraz zakres obowiązków członków komisji przetargowej.

3. Zamawiający zamieścił w BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy na przebudowę budynku świetlicy wiejskiej w Piotrowie, w ramach zawartej umowy[81], po upływie 34 dni od wykonania umowy, tj. cztery dni po upływie terminu określonego w art. 448 pzp. Ogłoszenie to zamieszczono w dniu 4 listopada 2024 r. zamiast w dniu 31 października 2024 r.

(akta kontroli str. 1592-1740)

Wójt i Podinspektor ds. zamówień publicznych i inwestycji, która realizowała to zadanie, wyjaśnili że dnia 1 października 2024r. został podpisany protokół odbioru końcowego robót budowlanych bez uwag, natomiast 8 października 2024r. zostało wypłacone wynagrodzenie wykonawcy stanowiące udział własny Gminy Somonino. Na wypłatę wartości dofinansowania czekano do momentu otrzymania przez Gminę środków finansowych z BGK. Dnia 25 października 2024 r. wpłynęły środki wynikające z promesy i w następnym dniu roboczym tj. 28 października 2024 r. wypłacono wykonawcy pozostałe wynagrodzenie. Wójt i Podinspektor ds. zamówień publicznych i inwestycji podnieśli, iż prawidłowo wypełnione ogłoszenie zawiera sekcję o treści „Łączna wartość wynagrodzenia wypłacona z tytułu zrealizowanej umowy”, co wskazywało, iż wypłacone wynagrodzenie jest elementem wykonanej umowy. Mając powyższe na względzie nie było możliwe wysłanie ogłoszenia przed dniem 28 października 2024 r., gdyż nie była wówczas wypłacona pełna wartość wynagrodzenia należna Wykonawcy. Ponadto wskazali że w opisanej sytuacji czas od dnia 1 października 2024 r., prawo na wysłanie ogłoszenia o wykonaniu umowy równe 30 dni miałoby charakter jedynie iluzoryczny, a faktyczny czas na opublikowanie ogłoszenia wynosiłby jedynie cztery dni.

(akta kontroli str. 1930-1935)

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ Urząd był zobowiązany opublikować ogłoszenia o wykonaniu umowy w terminie wskazanym w art. 448 upzp tj. w dniu 30 października. W umowie z wykonawcą precyzyjne określono termin realizacji przedmiotu zamówienia, tj. do dnia 25 września 2024 r. Z dniem 1 października 2024 r. zakończono przeprowadzanie odbioru końcowego, a w protokole uznano, iż zadanie objęte umową zostało wykonane.

---

[80] Zarządzenie nr 151/2020 Wójta Gminy Somonino z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu udzielania zamówień publicznych”.

[81] ZP.272.1.4.2024.JB z 11 marca 2024 r. na kwotę 693,3 tys. zł

4. W okresie od 8 marca 2021 r. do 17 lutego 2025 r. podinspektor ds. zamówień publicznych i inwestycji[82] zatrudniona w Urzędzie Gminy na samodzielnym stanowisku nie posiadała zakresu czynności, o którym mowa w § 9 pkt. 3 zarządzenia nr 122/2019 z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Somonino, zgodnie z którym szczegółowe kompetencje i odpowiedzialność pracowników określają zakresy czynności.

(akta kontroli str. 21-46, 1906-1927)

Były Wójt wyjaśnił że, nie pamiętał przyczyn nie określenia zakresu czynności dla pracownika i prawdopodobnie wynikało to z przeoczenia.

(akta kontroli str. 120-128)

W trakcie trwania kontroli tj. 18 lutego 2025 r. sporządzono w formie pisemnej i przekazano pracownikowi zakres czynności i obowiązków.

5. Gmina nie w pełni zrealizowała działania informacyjne polegające na zamieszczeniu na stronie internetowej Gminy i na profilu w internetowym serwisie społecznościowym Facebook informacji, o których mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych:

a) cztery informacje o rozpoczęciu prac budowlanych zostały opublikowane po terminie wskazanym § 7 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia tj. po upływie:
   - 211 dni w przypadku przebudowy świetlicy wiejskiej w Piotrowie,
   - 131 dni w przypadku remontu budynku gospodarczego w Piotrowie,
   - 47 dni w przypadku remontu budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie i
   - 63 dni w przypadku – modernizacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach.

(akta kontroli str. 2232-2361)

Była Kierownik aktualnie Sekretarz wyjaśniła że, wszystkie informacje na temat realizowanych czterech inwestycji własnych Gminy zostały opublikowane z wcześniejszą datą, w tym artykuł na temat podpisania umowy z wykonawcą robót budowlanych. W związku z tym, taka informacja traktowano jako spełnienie obowiązku promocyjnego o zamieszczeniu informacji w momencie rozpoczęcia prac budowlanych. Pracownicy referatu rozwoju i promocji nie mieli dostępu do dziennika budowy, a tym samym nie znali dokładnej daty rozpoczęcia robót budowlanych.

(akta kontroli str. 2362-2365)

[82] Która m.in. przygotowywała i przeprowadzała postępowania o udzielenie zamówień publicznych, nadzorowała przygotowanie i prowadzenie inwestycji gminnych pod kątem zamówień publicznych a także brała udział w pracach Komisji Przetargowych.

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ Urząd był obowiązany opublikować informacje w terminie określonym w § 7 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia.

b) w dwóch[83] (z czterech) informacjach opublikowanych na stronie internetowej Urząd nie zamieścił informacji o wartości dofinansowania, co było niezgodne z § 7 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia.

(akta kontroli str. 2232-2361)

c) w dwóch[84] (z czterech) informacjach opublikowanych na stronie internetowej Urząd nie zaktualizował informacji o całkowitej wartości zadania i w dwóch[85] (z czterech) informacjach nie zaktualizował informacji wartości dofinansowania, co stanowi naruszenie § 7 ust. 6 rozporządzenia.

(akta kontroli str. 2232-2361)

Była Kierownik aktualnie Sekretarz Gminy wyjaśniła, że pracownicy referatu rozwoju i promocji nie mieli wiedzy, że wszystkie wymienione w rozporządzeniu elementy na stronie internetowej są obowiązkowe łącznie.

(akta kontroli str. 2362-2365)

W trakcie trwania kontroli pracownicy referatu rozwoju i promocji dokonali aktualizacji informacji zamieszczanych na stronie, o czym Wójt poinformował 28 lutego 2025 r.

d) w czterech informacjach opublikowanych na FB Urząd nie zamieścił barwy Rzeczypospolitej Polskiej, wizerunku godła Rzeczypospolitej Polskiej i logo Polski Ład, co stanowiło naruszenie § 12 ust. 4 rozporządzenia.

(akta kontroli str. 2232-2361)

Była Kierownik aktualnie Sekretarz Gminy wyjaśniła, że w przypadku mediów społecznościowych przygotowanie posta z logotypami wymagało większych nakładów czasowych i programu graficznego, dlatego być może z powodu natłoku obowiązków w dwóch przypadkach nie umieszczono logotypów.

(akta kontroli str. 2362-2365)

W trakcie trwania kontroli pracownicy referatu rozwoju i promocji dokonali aktualizacji informacji zamieszczanych na stronie, o czym Wójt poinformował NIK 28 lutego 2025 r.

6. We wniosku złożonym do Urzędu 10 maja 2024 r., który stanowił integralną część umowy z 11 lipca 2024 r.[86] beneficjent wskazał, że celem inwestycji jest przeznaczenie jednego z pomieszczeń gorzelni na cele społeczne i aby to umożliwić konieczny jest remont dachu i przywrócenie dawnego blasku

---

[83] Dotyczących: remontu budynku gospodarczego w Piotrowie i modernizacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybakach.

[84] Dotyczących: przebudowy świetlicy wiejskiej w Piotrowie i remontu budynku gospodarczego w Piotrowie.

[85] Dotyczących przebudowy świetlicy wiejskiej w Piotrowie i remontu budynku dawnej szkoły w Starkowej Hucie.

[86] Zawartej z Polskim Północnym Pierzem i Puchem Sp. z.o.o. na wykonanie remontu dachu zabytkowej gorzelni w Borczu.

obiektów. Wójt w ww. umowie nie zawarł postanowień zabezpieczających realizację tego celu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkiem tego dotacja została rozliczona i środki wypłacone beneficjentowi (17 grudnia 2024 r.), pomimo, że wg stanu na dzień 5 marca 2025 r. pomieszczenie nie było wykorzystywane zgodnie z jego deklaracją zawartą we wniosku z 10 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1093-1095, 2062-2065, 2210-2211)

Były Wójt, który zatwierdził wniosek o promesę wyjaśnił, że nie ustalił z beneficjentem dotacji które z pomieszczeń gorzelni w Borczu zostanie przeznaczone na cele społeczne, nie ustalił również kto, kiedy i na jakich zasadach będzie mógł z tego pomieszczenia korzystać.

Wójt, który podpisał umowę dotacji i była Kierownik (obecnie Sekretarz) wyjaśnili, że we wniosku o udzielenie dotacji z dnia 10 maja 2024 r. wskazano, że „celem inwestycji jest przeznaczenie jednego z pomieszczeń gorzelni na cele społeczne i aby to umożliwić konieczny jest remont dachu i przywrócenie dawnego blasku obiektów". Z powyższego wynikało, że remont dachu został wskazany jako pierwszy, niezbędny etap na drodze do ewentualnego późniejszego udostępnienia części obiektu do celów społecznych. Udzielona dotacja miała charakter celowy, tj. była przeznaczona wyłącznie na wykonanie konkretnego zakresu prac konserwatorsko-budowlanych zgodnie z dokumentacją i kosztorysem. Cel społeczny miał w tym kontekście charakter deklaratywny, podkreślający walory przyszłego wykorzystania obiektu, jednak nie stanowił przedmiotu wiążących uzgodnień pomiędzy Gminą a beneficjentem. Nie zostało formalnie określone, które pomieszczenie miałoby zostać przeznaczone na cele społeczne, nie wskazano terminu udostępnienia, sposobu korzystania ani zasad współpracy. Nie zawarto również żadnego porozumienia, które regulowałoby te kwestie.

Wójt podkreślił, że na stanowisko Wójta Gminy Somonino został zaprzysiężony 7 maja 2024 r. i w związku z tym nie brał udziału w żadnych wcześniejszych ustaleniach z beneficjentem dotacji na etapie przygotowania i składania w 2023 r. wniosku o dofinansowanie do RPOZ. Wyjaśnił ponadto, że dołoży wszelkich starań, aby wypromować wśród mieszkańców sołectwa Borcz możliwość skorzystania z tego obiektu na cele integracji społeczności lokalnej.

(akta kontroli str. 120-128, 2381-2391)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd skutecznie pozyskiwał środki z RPOZ zarówno na realizację zadań własnych Gminy, jak również inwestycje podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych posiadających tytuł prawny do zabytku. Uzyskane środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Wyboru wykonawców realizujących zadania własne Gminy wyłoniono zgodnie z przepisami, w sposób zapewniający wybór najkorzystniejszej oferty. Pomimo tego stwierdzono, że były Wójt nie określił: organizacji, składu, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac oraz zakresu obowiązków dla podinspektor ds. zamówień publicznych i inwestycji. Ponadto nieterminowo opublikowano zamieścił w BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy.

Gmina wykorzystała środki publiczne oraz realizowała zadania zgodnie z postanowieniami RPOZ. Realizacja zadań własnych Gminy została zakończona terminowo, a planowane efekty zostały osiągnięte. Ewidencja księgowa

środków uzyskanych z RPOZ była prowadzona na wyodrębnionych kontach analitycznych. Zobowiązania Urzędu były regulowano terminowo.

Udzielenie dotacji beneficjentom zostało poprzedzone przyjęciem przez Radę Gminy Somonino uchwał w sprawie udzielenia dotacji celowej. Trzy zadania w ramach udzielonych beneficjentom dotacji zostały zakończone, a planowane efekty zostały osiągnięte. Gmina nierzetelnie przekazała wniosek o udzielenie promesy na dotację do BGK, potwierdzając posiadanie środków na realizację inwestycji w kwocie 270,3 tys. zł, pomimo że w uchwale w sprawie zmiany budżetu Gminy Somonino na 2025 rok obowiązującej w dniu złożenia wniosku figurowała kwota mniejsza o 45,0 tys. zł. We wniosku złożonym do Urzędu 10 maja 2024 r., który stanowił integralną część umowy z 11 lipca 2024 r. beneficjent wskazał, że celem inwestycji jest przeznaczenie jednego z pomieszczeń gorzelni na cele społeczne i aby to umożliwić konieczny jest remont dachu i przywrócenie dawnego blasku obiektów. Wójt w ww. umowie nie zawarł postanowień zabezpieczających realizację tego celu, co było działaniem nierzetelnym. Skutkiem tego dotacja została rozliczona i środki wypłacone beneficjentowi (17 grudnia 2024 r.), pomimo, że wg stanu na dzień 5 marca 2025 r. pomieszczenie nie było wykorzystywane zgodnie z jego deklaracją zawartą we wniosku z 10 maja 2024 r.

Nie w pełni rzetelnie i nie zawsze terminowo Urząd realizował niektóre z obowiązkowych działań informacyjnych dotyczących dofinansowania z budżetu państwa w zakresie realizacji zadań własnych współfinansowanych z RPOZ. Na stronie internetowej i profilu Gminy w internetowym serwisie społecznościowym nieterminowo zamieszczono wymagane informacje o realizowanych inwestycjach wynikające z rozporządzenia. Publikowane informacje nie posiadały wszystkich wymaganych elementów, oraz nie aktualizowano zawartych w nich informacji.

OBSZAR

3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).

Opis stanu faktycznego

Urząd nie otrzymał z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ani BGK wytycznych, co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z RPOZ w tym, co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z RPOZ poza otrzymaną prezentacją ze spotkania dotyczącą programu RPOZ, jej aktualizacją oraz komunikatem dot. najczęściej zadawanych pytań dotyczących RPOZ.

Środki otrzymane od BGK w ramach dofinasowania z RPOZ ewidencjonowano po stronie dochodów w dziale 921 (Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego) rozdziale 92120 (Ochrony zabytków i opieki nad zabytkami) § 6090 (Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19), a następnie prawidłowo wykazywano w sprawozdaniach Rb-27S[87].

Środki wydatkowane na realizację zadań współfinansowanych z RPOZ ewidencjonowano w dziale 921 rozdziale 92120 na realizację inwestycji gminnych w §6580 (wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych

[87] Sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego.

będących w użytkowaniu jednostek budżetowych), a udzielane dotacje w § 6570 (dotacja celowa otrzymana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych, wykonywanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych), a następnie prawidłowo wykazywał w sprawozdaniach RB-28S[88].

Ponadto środki otrzymane z BGK i wykorzystane na realizację zadań współfinansowanych z RPOZ zostały wykazane z rocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Somonino za 2024 r.[89]

(akta kontroli str. 120-128, 2215-2231, 2816-2812)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd nie przedkładał informacji i sprawozdań z realizacji zadań dofinansowanych z RPOZ z uwagi na brak wytycznych z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i BGK, w tym zakresie. Terminowo i rzetelnie składał sprawozdania finansowe w zakresie otrzymania i rozliczenia środków z RPOZ.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Przygotowywanie projektów uchwał dot. dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku zapewniających pełna powszechność i transparentność wyboru.

2. Umożliwienie zgłaszania się wszystkim potencjalnym zainteresowanym, uprawnionym do ubiegania się o uzyskanie dotacji.

3. Zawieranie we wnioskach o promesę rzetelnych danych w zakresie środków zaplanowanych na realizacje inwestycji.

4. Terminowe zamieszczanie w BZP ogłoszeń o wykonaniu umów.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

---

[88] Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego.

[89] Załącznik nr 3 do sprawozdania dotyczący „Wykonania wydatków i inwestycyjnych w 2024 r." i Załączniku nr 14 stanowiącym „Część opisowa dochodów i wydatków w 2024 r.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 30 czerwca 2025 r.

Kontrolerzy

Anna Koszykowska

Główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Beata Smyk

Specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

z up. Ewa Duszka

p.o. wicedyrektor Delegatury

/podpisano elektronicznie/